

Prof. dr hab. inż. Stanisław Cudziło
Wydział Nowych Technologii i Chemii
Wojskowa Akademia Techniczna

Recenzja

rozprawy habilitacyjnej oraz ocena dorobku
naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzującego naukę
dr. inż. Tomasza Wolszakiewicza, adiunkta
w Instytucie Przemysłu Organicznego w Warszawie

Pan dr inż. Tomasz Wolszakiewicz ubiega się o stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie technologia chemiczna za oryginalne osiągnięcia naukowo-projektowo-konstrukcyjno-technologiczne p.t. „*Gazogenerator prochowy – układ wysokoenergetyczny zapewniający stabilny dopływ gazów w złożonych układach raketowych*” przedstawione w formie jednotematycznego cyklu publikacji poprzedzonego 23-stronicowym wprowadzeniem. Cykl ten obejmuje dziewięć publikacji z lat 2007-2016, w tym siedem artykułów, jeden patent i jeden komunikat przedstawiony na krajowej konferencji. Trzy artykuły są pracami samodzielnymi, a w pięciu pracach współautorskich nazwisko Habilitanta zajmuje pierwsze miejsce na liście autorów. Patent został udzielony przez Urząd Patentowy RP, a artykuły opublikowano w czasopismach krajowych, z których tylko cztery znajdują się na liście A Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Kandydat szacuje swój udział w realizacji prac zespołowych na 50-70%, przy czym dolna granica dotyczy patentu, a górna referatu konferencyjnego poświęconego paliwom przeznaczonym do wykorzystania w gazogeneratorach. We wszystkich niesamodzielnymi artykułach udział autorski dr. Wolszakiewicza wynosi 60%.

Deklarowany przez Habilitanta wkład w powstanie publikacji polegał na ustaleniu planu badawczego, opracowaniu koncepcji badań, współudziale w analizie wyników, czasami współudziale w wykonaniu pomiarów lub obliczeń numerycznych, a także kontroli nad prowadzeniem badań, nadzoru nad wykonaniem próbek do badań i w końcu edycji tekstu. Pierwsze trzy aktywności mają charakter twórczy i mogłyby wskazywać na wiodącą rolę dr. Tomasza Wolszakiewicza w wyborze tematyki badawczej, wykonywaniu badań i publikowaniu ich wyników, jednak użyte sformułowania są tak ogólnikowe, że nie sposób precyzyjnie określić jaki był jego indywidualny wkład w autorstwo publikacji. Równie enigmatyczne są oświadczenia współautorów – wszyscy stwierdzają, że ich udział polegał na

„współdziałale w wykonaniu”, nie określając przy tym swego wkładu w procentach. Sprawowanie nadzoru nad prowadzeniem badań, czy przygotowaniem próbek nie uprawnia do współautorstwa, a zupełnie kuriozalne jest wymienianie w tym kontekście edycji tekstu. Prawdopodobnie Autor pomylił edycję z pisaniem lub ostateczną redakcją i przygotowaniem publikacji do druku. Takiego błędu nie może jednak popełniać osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Podobnie niedopuszczalne jest przedstawianie do oceny przewodnika po wskazanym przez siebie dorobku habilitacyjnym w formie zlepku obszernych i dosłownych fragmentów publikacji stanowiących osiągnięcie, w tym na przykład dokładny opis sposobu suszenia „tabletek pirogeniczych” (str. 12), liczne schematy i zdjęcia stanowisk badawczych, wykresy i tabele ze szczegółowymi danymi liczbowymi. Oceniam, że Habilitant robi to wyłącznie w celu zwiększenia objętości tej części autoreferatu i w dodatku robi to wyjątkowo nieudolnie. W wielu miejscach tekst przypomina wręcz instrukcję laboratoryjną napisaną językiem żargonowym z licznymi błędami językowymi, a nawet merytorycznymi – dotyczy to szczególnie artykułów z poz. 2 i 3 załączonego cyklu publikacji.

Za niezbyt udaną próbę skrótowego przedstawienia swoich osiągnięć i sformułowania jakiegokolwiek tezy badawczej, można uznać jedynie tekst ze str. 6 i 7 Wprowadzenia oraz krótkie podsumowanie ze str. 30. Postawiona teza „Świadome i w pełni kontrolowalne udoskonalanie i modyfikowanie działania gazogeneratora prochowego wymaga podjęcia badań nie związanych z technologią produkcji.” jest jednak mało oryginalna, a wymienione w podsumowaniu najważniejsze osiągnięcia „Skonstruowanie prototypowej aparatury do pomiaru dynamicznych zmian strumienia energii dostarczanej podczas zapłonu paliw raketowych. oraz Wdrożenie do produkcji nowego składu paliwa homogenicznego umożliwiającego wydłużenie czasu pracy gazogeneratora o 3 s ” nie stanowią poznawczego wkładu autora w rozwój nauki, a szczególnie w rozwój technologii chemicznej. Podstawą tego stwierdzenia jest fakt, iż zasadę wykorzystywanej metody pomiaru strumienia ciepła opracowano ponad 60 lat temu (przyznają to autorzy w pracy CEJEM 12(2), 359-375, 2015), a postulowany „nowy” skład paliwa uzyskano przez dodanie do standardowego homogenicznego paliwa raketowego niewielkiej ilości (8,5%) nieenergetycznego polimeru. Ten sposób modyfikowania homogenicznych paliw raketowych jest wykorzystywany od co najmniej 40 lat.

Wartość recenzowanego osiągnięcia dodatkowo pomniejsza fakt, że jeden z samodzielnych artykułów Habilitanta, opublikowany w czasopiśmie mającym współczynnik wpływu (Przemysł Chemiczny 91(7), 1427-1434, 2012), poz. 2 cyklu publikacji), nie tylko

nie jest spójny tematycznie z pozostałymi publikacjami cyklu, ale stanowi dosłowną kopię przeglądu literatury z rozprawy doktorskiej dr. Wolszakiewiczza obronionej w 2001 r., której zresztą próżno szukać w wykazie cytowanej literatury. Na siedmiu stronach omawianego artykułu, Autor zmieścił dziewiętnaście stron swojej rozprawy doktorskiej. Cały tekst, wszystkie rysunki, wzory i spis literatury są niemal identyczne. Zmieniono jedynie jednostki temperatury i dodano dwa zdania podsumowania, wyłącznie po to aby zacytować swoje dwie późniejsze prace – pozycje 64 i 65 w wykazie literatury. Taki czyn ma znamiona autoplagiatu, a ponadto jest wątpliwą moralnie próbą wykorzystania dorobku, który był wcześniej podstawą nadania stopnia doktora, w kolejnym awansie naukowym.

Do wartościowego dorobku trudno też zaliczyć referat przedstawiony na krajowej konferencji. Jego pełna treść prawdopodobnie w ogóle nie była opublikowana, nawet w materiałach pokonferencyjnych, ponieważ autor załącza wydruk z numerami stron od jeden do siedem. W ten sposób z dziewięciu wskazanych przez kandydata publikacji pozostało tylko siedem. Oczywiście przy ocenie dorobku naukowego powinna się liczyć jakość a nie ilość, jednak w tym przypadku jakość nie równoważy ich małej ilości. Nawet pobieżne porównanie zawartości artykułów pokazuje, że autor/autorzy przedstawiają te same lub zbliżone wyniki badań, identyczne opisy stanowisk badawczych i metod pomiarowych. Wskazuje to na iluzoryczność procesu recenzowania tych prac, ale czego można oczekiwać jeżeli ukazały się w lokalnych czasopismach, w tym wydawanych przez pracodawcę autora (*Central European Journal of Energetic Materials, Materiały Wysokoenergetyczne*) lub w których trzeba zapłacić za publikację – od 2010 roku *Przemysł Chemiczny* publikuje tzw. sponsorowane artykuły.

Reasumując, autoreferat i wspierający go cykl publikacji zdecydowanie nie potwierdzają wymaganych walorów jakościowych i ilościowych oraz samodzielności i oryginalności dorobku Habilitanta, a wręcz przeciwnie dowodzą poważnych braków w jego warsztacie naukowym i co gorsze budzą uzasadnione wątpliwości odnośnie przestrzegania etycznych zasad obowiązujących pracowników naukowych.

Poza badaniami opisanymi w autoreferacie i w jednotematycznym cyklu publikacji, dorobek naukowy Habilitanta obejmuje prace, które także są poświęcone prochom i stałym paliwom raketowym. Dwadzieścia artykułów o tej tematyce ukazało się w latach 2002-2016 w indeksowanych czasopismach znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR). Aż osiemnaście z nich zostało opublikowanych w dwóch wspomnianych wyżej krajowych czasopismach o niskim współczynniku wpływu, wskutek czego sumaryczny współczynnik wpływu publikacji Kandydata wynosi jedynie 10,577. Wszystkie publikacje, włączając te

z rozprawy, były dotychczas 125 razy cytowane, ale aż w 76 przypadkach były to autocytowania. Po ich odliczeniu indeks Hirscha Kandydata jest równy trzy. Przy czym najliczniej cytowane były wyłącznie prace nie wskazane jako osiągnięcie – na te powoływano się tylko siedmiokrotnie – w tym sześciokrotnie robił to Habilitant, a raz jeden z jego współautorów. Dorobek naukowy, będący podstawą wniosku habilitacyjnego, powstały na przestrzeni 10 lat (2007-2016) i przez nikogo nie zauważony, ponieważ nikt oprócz Habilitanta go nie cytował, w żadnym razie nie może być uznany za znaczące osiągnięcie w jakiegokolwiek dziedzinie i dyscyplinie naukowej.

Wcześniejsze spostrzeżenie, że Kandydat włączył do swojego osiągnięcia habilitacyjnego sporą część tekstu pracy doktorskiej obronionej 17 lat temu nie jest jego jedyną próbą wielokrotnego wykorzystania wyników badań zrealizowanych przed doktoratem do rozmnożenia dorobku publikacyjnego po doktoracie, które dodatkowo prawdopodobnie narusza prawa autorskie osób trzecich. W 2002 i 2004 r. ukazały się dwa artykuły w *Journal of Thermal Analysis and Calorimetry* (**67**(3), 751-759, 2002 oraz **77**(1), 353-361, 2004), których współautorem jest prof. Andrzej Książczak, promotor jego doktoratu. Naturalnie, napisano je wykorzystując wyniki badań właściwości mieszanin nitrocelulozy z dinitrotoluenami wykonanych podczas realizacji pracy doktorskiej. W 2007 i 2013 r. dr Tomasz Wolszakiewicz opublikował, wyłącznie pod swoim nazwiskiem, dwie prace w *Przemśle Chemicznym* (**86**(6), 515-518, 2007 oraz **92**(2) 229-231, 2013) o identycznej tematyce, zawierające wyniki badań opisane na stronach 43-88 swojej rozprawy doktorskiej.

Ten prosty zabieg został powtórzony jeszcze czterokrotnie w latach 2011-2012. Kandydat opublikował w *Przemśle Chemicznym* (**90**(8), 1545-1550, 2011; **91**(4), 537-540, 2012; **91**(4) 541-543, 2012 oraz **91**(10) 2022-2026, 2012) kolejne fragmenty pracy doktorskiej (str. 92-104, 107-115, 121-128) poświęcone odpowiednio termochemicznym i mechanicznym właściwościom mieszanin nitrocelulozy z 2,4,6-trinitrotoluenem, difenylaminą i 2-nitrodifenylaminą. W ten sposób spośród 20 publikacji w czasopismach znajdujących się w bazie JCR aż 9 zawiera wyniki badań z okresu wykonywania pracy doktorskiej. W siedmiu z nich dr Wolszakiewicz jest jedynym autorem.

Lista publikacji po doktoracie autorstwa lub współautorstwa dr. inż. Tomasza Wolszakiewicza w nieindeksowanych czasopismach zawiera dwanaście pozycji. Pierwsza z nich została opublikowana w 2007 r. Są to artykuły w czasopismach naukowo-technicznych o zasięgu lokalnym, wydawane przez krajowe instytuty badawcze lub uczelnie (*Problemy Techniki Uzbrojenia i Radiolokacji*, *Zeszyty Naukowe AMW*, *Materiały Wysokoenergetyczne*, *Problemy Mechatroniki*), w których prowadzone są badania naukowe i prace rozwojowe na

potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa. Ich tematyka nie odbiega od tej przedstawionej w rozprawie habilitacyjnej, tzn. w przeważającej części dotyczy różnych aspektów projektowania, badania i aplikacji prochów, stałych paliw raketowych oraz materiałów wybuchowych.

Począwszy od 1998 r., Kandydat przedstawiał wyniki swoich badań na wielu krajowych i zagranicznych konferencjach w formie referatów i prezentacji posterowych. Część z tych prac była publikowana w materiałach pokonferencyjnych lub w specjalnych edycjach wspomnianych wyżej wydawnictw instytutowych i uczelnianych. Jak można sądzić z tytułów tych publikacji, ich treść w dużym stopniu pokrywa się z treścią wcześniej omówionych artykułów w czasopismach z list A i B Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Podsumowując ocenę całego dorobku naukowego dr. inż. Tomasza Wolszakiewicza, trzeba stwierdzić, że nie jest on ilościowo i jakościowo znaczący. Co gorsza niemal połowa tego dorobku (9 z 20 publikacji w czasopismach z bazy JCR) zawiera wyniki jego prac naukowo-badawczych z okresu przed doktoratem. Warunki istotnego powiększenia dorobku po ostatnim awansie i dużej aktywności naukowej, stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego, nie zostały zatem spełnione. Ponadto publikacje będące podstawą postępowania habilitacyjnego nie dokumentują w stopniu zadawalającym osiągnięcia naukowego, którego konsekwencją jest znaczny wkład naukowy w rozwój dyscypliny technologia chemiczna.

W obszarze nauk technicznych, autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych w czasopismach znajdujących się w bazie JCR jest tylko jednym z wielu kryteriów oceny osiągnięć naukowo-badawczych habilitanta. W obowiązującej Ustawie o stopniach i tytule naukowym wymienia się także autorstwo oryginalnego osiągnięcia projektowego, konstrukcyjnego lub technologicznego, udzielone patenty, wynalazki oraz wzory użytkowe i przemysłowe. Niestety dorobek dr. inż. Tomasza Wolszakiewicza w tym aplikacyjnym obszarze jest moim zdaniem także niewystarczający do nadania mu stopnia doktora habilitowanego. Współautorstwo jednego patentu i niewielka modyfikacja składu homogenicznego paliwa raketowego, polegająca na zastąpieniu części nitrocelulozy nieenergetycznym polimerem, której skutkiem było wydłużenie o 3 s czasu spalania ładunku tego paliwa w pokładowym generatorze gazu nie mogą pretendować do uznania ich za ważne, samodzielne i oryginalne osiągnięcie. Również wśród 22 innych osiągnięć projektowych, konstrukcyjnych i technologicznych (Załącznik 8) nie znalazłem żadnych dowodów poznawczego wkładu Habilitanta w rozwój technologii chemicznej. Są to raczej

ekspertyzy i sprawozdania z badań standardowych lub modernizowanych materiałów miotających lub wyrobów je zawierających. Z tego powodu wszystkie powinny być zakwalifikowane do kategorii: *opracowania zbiorowe, katalogi zbiorów, dokumentacja prac badawczych, ekspertyz, utworów i dzieł artystycznych*.

Dr inż. Tomasz Wolszakiewicz kierował realizacją jednego projektu badawczego finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w latach 2008-2011 i brał udział w realizacji 7 innych projektów. Celem autorskiego projektu było opracowanie metody otrzymywania pirogeniczných tabletek zapłonowych do paliw raketowych. Z punktu widzenia technologii chemicznej jest to raczej dość marginalna tematyka.

Działalność organizacyjna Habilitanta jest widoczna jedynie w Instytucie Przemysłu Organicznego. Od 2001 r., tj. od chwili uzyskaniu stopnia doktora pełni funkcję kierownika Pracowni Badań i Technologii Materiałów Wybuchowych Miotających w Pionkach – zamiejscowej placówki IPO. Jest też członkiem Rady Naukowej Instytutu oraz komitetu redakcyjnego konferencji IPOEX i rady naukowej czasopisma wydawanego przez IPO. Dotychczas zrecenzował tylko 8 prac zgłoszonych do publikacji w czasopismach wydawanych przez rodzimy Instytut.

W zakresie statutowej działalności Instytutu Przemysłu Organicznego nie ma kształcenia studentów i w związku z tym trudno o jakiegokolwiek osiągnięcia Kandydata na tym polu. Jednak nie uchyla się od takiej aktywności – od niedawna jest promotorem pomocniczym pracy doktorskiej mgr. inż. Rafała Bogusza, wykonywanej na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej.

Podsumowując przedstawione powyżej fakty i oceny dochodzę do wniosku, że zarówno niski poziom naukowy cyklu publikacji będącego podstawą postępowania awansowanego, jak i całego dorobku Kandydata, który dodatkowo w 50% powstał w oparciu o wyniki badań z okresu wykonywania pracy doktorskiej, a zatem z naruszeniem zasad rzetelności i uczciwości w działalności naukowej, czyni ten dorobek daleko nie wystarczającym do nadania Mu stopnia doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie technologia chemiczna.

Nie popieram wniosku o nadanie Panu dr. inż. Tomaszowi Wolszakiewiczowi stopnia doktora habilitowanego.

Warszawa, 20 grudnia 2018 r.